

Evald Johansson, f.d. Nygårdstorp

berättar för Sture Hjalmarsson 1982-11-02

Jag är född på Nygårdstorp, ett f.d. torp under Börsbo, 1917 och jag vill berätta om kyrkvägen från Gällstads kyrka till Knölen, som var den nordligaste gården i Gällstad.

Denna väg gick från Gällstads kyrka över Boarp, Danstorp, Bondegårde, Röjedal, Ramfruek, Bredared, Börsbo, Pommategarna i Marbäck, korsningen vägen Övre Lid-Gunnarsbo, förbi torpet Linnebäcken och upp till Knölen.

Det är att märka att stora delar av denna kyrkväg inte var annat än en gångstig. Där kyrkvägen korsar vägen Övre Lid-Gunnarsbo låg Hansalyckan och lite längre norrut, just där vägen svänger nära gränsen till Marbäck, där låg Ingegerdslyckan. I min barndom sprang vi ofta i dessa trakter och då kunde vi se husgrunder både vid Hansalyckan, Ingegerdslyckan och vid Brobacken, det senare låg på vägen mellan Knölen och Linnebäcken.

På Linnebäcken stod husen kvar men det bodde ingen där då. På Knölen bodde en familj som hette Andersson när jag var en liten pojke. Han kallades ”Brännmästaren” och han var morbror till urmakaren Anders Björn. Sedan var det ett skogsbolag som köpte Knölen och det kom dit en som hette Jacobsson och han skulle väl bevaka skogsbolagets rätt. 1927 brann ladugården och ett brygghus ned och det byggdes aldrig upp, men boningshuset stod kvar in på 30-talet.

Strax norr om Knölen kunde man se några husgrunder och det är väl troligt att torpet Bäckatorp hade varit där. Där rann också en bäck och det kan vara så att det är den bäck som åsyftas i torpnamnet.

Liskalyckan låg nere på Nygårdstorps ägor, där hade bott en gumma som hette Lirken, möjligen kan det vara änkan Lirken Magnidotter som levde mellan 1805 och 1892, fast i husförhörslängden var hon placerad på Övre Lid, men det ligger ju inte så långt därifrån.

Fagrareddsån som rinner öster om Knölen och Linnebäcken rinner upp i Äramossen i Hössna. Norr om mossen, som ligger öster om Nygårdstorp, kan man vid ån se fördämningar och där har legat en kvarn för längesen.

En bit längre ned stöter Fagraredsån samman med Påboån och den platsen, där åarna rinner samman, kallas för ”Store Hål”. Där sägs det vara bottenlöst och i min barndom varnades vi alltid för att gå dit.

Evald Johansson

21/1 1917 – 5/12 1994